

Łódź 11.02.2024r.

dr hab. Robert Jundo prof. uczelni
Wydział Sztuk Pięknych
Instytut Grafiki Artystycznej
Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego
ul. Wojska Polskiego 121, 92-726 Łódź

RECENZJA

Recenzja pracy habilitacyjnej, dorobku artystycznego oraz działalności artystycznej dr Katarzyny Makiela-Organisty – sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym przez Radę ds. Stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

PODSTAWOWE DANE

Informacje o stopniach naukowych oraz przebiegu kariery akademickiej dr Katarzyny Makiela-Organisty pokazują jej silne zaangażowanie w dziedzinie sztuk plastycznych. Poniżej przedstawiam podsumowanie tych ważnych etapów jej drogi akademickiej:

W roku 2009, dr Katarzyna Makiela-Organisty ukończyła studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, gdzie jej mentorem był profesor Stanisław Rodziński. Następnie, pod kierunkiem dr hab. Janusza Matuszewskiego, profesora ASP, rozpoczęła studia doktoranckie. Jej praca doktorska, zatytułowana "Rzeczywistość widzialna-wyobraźnia-obraz", skupiała się na badaniu procesu twórczego w malarstwie, kładąc szczególny nacisk na rolę obserwacji natury, pamięci i wyobraźni. Przewód doktorski został zakończony 28 czerwca 2012 roku obroną pracy na Wydziale Malarstwa ASP w Krakowie. Promotorem jej rozprawy był dr hab. Janusz Matuszewski, prof. ASP, a recenzentami byli profesorowie Stanisław Tabisz i Irena Popiołek-Rodzińska. Ostatecznie uzyskała stopień doktora sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne.

Droga edukacyjna i zawodowa dr Katarzyny Makiela-Organisty to przykład nie tylko bogatego dorobku naukowego, ale także głębokiego zaangażowania w rozwój sztuki i edukacji. Jej studia na renomowanej uczelni artystycznej, pod kierunkiem wybitnych profesorów, dały solidne fundamenty w dziedzinie malarstwa. Podjęcie studiów doktoranckich oraz późniejsza obrona pracy doktorskiej potwierdziły jej zdolności badawcze i umiejętność analizy procesu twórczego w sztuce. Praca na uczelni, zarówno jako naukowiec, jak i pedagog, pozwoliła jej nie tylko pogłębiać wiedzę, ale także

przekazywać ją kolejnym pokoleniom artystów. Jej wkład w rozwój sztuki i edukacji artystycznej jest znaczący, a zaangażowanie w różnorodne projekty badawcze oraz aktywność w środowisku akademickim świadczą o jej pasji i oddaniu sztuce.

OCENA AUTOREFERATU I WSKAZANEGO OSIĄGNIĘCIA - DZIEŁA HABILITACYJNEGO

„Natura naturans – natura naturata. Świat u twoich stóp”

Historia Pani Katarzyny Makiela-Organisty to piękny przykład tego, jak środowisko naturalne, w którym się wychowała, miało wpływ na jej życie i twórczość artystyczną. Wychowywanie się na wsi, w bliskim kontakcie z naturą i zwierzętami, dało jej nie tylko cenne doświadczenia życiowe, ale także głęboką wrażliwość na piękno otaczającego świata. Koniec lat osiemdziesiątych, początek dziewięćdziesiątych to czas, który zazwyczaj kojarzy się z inną epoką – inny rytm życia, inne wartości. Dzieciństwo spędzone w otoczeniu gospodarstwa, gdzie hodowano zwierzęta i praca w polu była częścią codzienności, wykształciło w niej pewną pokorę i zrozumienie dla siły natury oraz cyklu życia. Powrót do rodzinnych stron jest dla niej nie tylko podróżą w przeszłość, ale także okazją do obcowania z pięknem i bogactwem przyrody. Mimo że teren Jury Krakowsko-Częstochowskiej, gdzie obecnie mieszka, różni się od tych żyznych pól, które pamięta z dzieciństwa, to jednak zafascynowanie przyrodą pozostaje niezmiennie. Kamieniste tereny, zalesione wzniesienia i obecność dzikich zwierząt stanowią dla niej nowe źródło inspiracji artystycznych. Codzienne obserwacje życia dzikich zwierząt i zmieniającej się przyrody sezonami wpływają na jej prace malarskie. Piękno otaczającej przyrody, z jej różnorodnością i bogactwem, znajduje odzwierciedlenie w jej dziełach, które przynoszą widzowi odrobinę tej samej magii i harmonii, którą sama dostrzega w naturze.

Fascynacja malarstwem przedstawiającym przyrodę dla Pani Katarzyny Makiela-Organisty miała swój początek w murach Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Jako pracownik dydaktyczny, przypadkiem odkryła niewielką ekspozycję zbiorów Muzeum ASP. Kilka prac o skromnych wymiarach przykuło jej uwagę swoim niezwykle pięknem, a szczególnie sposobem, w jaki artysta uchwycił malowane kwiaty i zwierzęta. Okazało się, że były to plansze pochodzące z tzw. "Atlasu roślin i zwierząt" z pierwszej połowy XVIII wieku, autorstwa Philippa Ferdinanda de Hamiltona.

Dla Pani Katarzyny Makiela-Organisty kluczowym elementem w tworzeniu kontemplacyjnego charakteru malowidła jest technika ograniczenia ilości przedstawianych elementów. Często decyduje się ona na umieszczenie na płótnie tylko jednego lub kilku obiektów, co skupia uwagę odbiorcy na poszczególnych elementach, podkreślając ich istotę i znaczenie. Przewaga pustej przestrzeni ma za zadanie skoncentrowanie uwagi na przedstawionych obiektach, a kontrast pomiędzy tą milczącą przestrzenią a realistycznym, wręcz portretowym charakterem przedstawionych obiektów dodatkowo podkreśla ich istotę i zachęca do refleksji oraz kontemplacji. Ta subtelna gra między pustą przestrzenią a obiektami tworzy atmosferę spokoju i umożliwia odbiorcy głębsze zanurzenie się w dziele, co prowadzi do bardziej intensywnego doświadczenia estetycznego i emocjonalnego. Wyciszona kolorystyka oraz ograniczenie ilości przedstawionych przedmiotów przywodzi na myśl abstrakcyjne układy kompozycyjne, które kojarzą się ze spokojem, ciszą i symetrią. Wybór tych środków wyrazu pozwala artystce na możliwość oglądania zarówno całości kompozycji, jak i każdego elementu z osobna, co dodatkowo pobudza wyobraźnię i zachęca do refleksji nad szczegółami. Chęć stworzenia malowidła o kunsztownym wykonaniu wiąże się z pragnieniem, aby odbiorca mógł czerpać przyjemność z oglądania obrazu oraz mieć

możliwość kontemplowania przedstawionego obiektu. Choć taki sposób malowania wymaga czasu i wysiłku, efekty pojawiają się dopiero po długim okresie pracy, co sprawia, że jest to proces czasochłonny. Niemniej jednak, dla artystki, satysfakcja płynąca z poznawania i tworzenia tego rodzaju dzieł jest nieoceniona, a największą nagrodą jest bliska relacja z oglądanym światem, do której chce zaprosić również odbiorców swoich prac.

Dla Habilitantki, nadanie tytułów swoim obrazom to nie tylko kwestia nazwania dzieła, ale również stworzenie rytmicznego i harmonijnego dźwięku poprzez dobrane słowa. Szczególną uwagę przywiązuje do brzmienia nazw owadów, roślin i innych elementów organicznych, aby stworzyć atmosferę, podobną do tej w poezji. Przeczytanie, pomyślenie i wypowiedzenie słów zawartych w tytule może być dla niej początkiem spotkania oraz wewnętrznego wyciszenia. Czasem jej prace otrzymują tytuły o zabawnym brzmieniu, co pozwala jej uchwycić dystans emocjonalny w stosunku do poważnych tematów poruszanych na obrazach. Nie chcąc ograniczać się jedynie do zadumy, artystka stara się spojrzeć na swoją i cudzą egzystencję z wielu różnych perspektyw, aby móc uchwycić ich niejednoznaczny, złożony obraz. Dzięki temu podejściu jej dzieła stają się bardziej dostępne dla odbiorcy, zachęcając go do refleksji nad różnymi aspektami ludzkiego życia i świata naturalnego.

W trakcie procesu tworzenia swoich dzieł, Pani dr Katarzyna Makiela-Organisty preferuje korzystanie z obserwacji na żywo zamiast fotografii. Ta bezpośrednia interakcja z obiektem pozwala jej lepiej zrozumieć jego strukturę i detale. Często sięga po lupę, aby móc dokładniej przyjrzeć się poszczególnym elementom i wyłapać nawet najdrobniejsze detale, co wpływa na precyzję w pracy. Przed nałożeniem kolorów wykonuje precyzyjny rysunek konturowy, który nie zawiera cieniowania. Jeśli po nałożeniu farby widoczne są jeszcze ślady rysunku pomocniczego, artystka usuwa je delikatnie za pomocą precyzyjnej gumki, dbając o to, aby pozostałe detale pozostały nienaruszone. Kolory, które stosuje, są uzyskiwane z sproszkowanych pigmentów. Mieszając je na palecie za pomocą specjalnego medium, uzyskuje szeroką gamę kolorów. Medium to może zawierać mieszankę żółtka, olejku goździkowego i białego wytrawnego wina, lub być wykonane jedynie z żółtka, octu z białego wina i wody. Dodatkowo, artystka używa również akwareli lub farb temperowych, które rozpuszcza wodą, co pozwala na uzyskanie różnorodnych efektów malarskich. Jej praca jest czasochłonna i wymaga dużego zaangażowania, ale rezultaty są satysfakcjonujące. Poprzez tę staranną pracę nad detalami i kolorami, artystka tworzy dzieła, które są zarówno piękne wizualnie, jak i bogate w treść.

„Martwa natura. Nauka życia i umierania”

Habilitantka czerpie ogromną przyjemność z obserwowania świata wokół siebie. W swojej cichej pracowni odnajduje bogatą, wielowymiarową opowieść o rzeczywistości. W swoich obrazach często przedstawia zwykle przedmioty kuchenne, które przypominają o codziennych czynnościach i rutynie życia. Dla niej najbardziej fascynujące są te, które wydają się posiadać pewną uniwersalność, ponieważ odzwierciedlają one niezienne role i funkcje w ludzkim życiu. Dzięki obrazowaniu tych ponadczasowych wartości, artystka sięga po uniwersalne przesłanie, które te przedmioty reprezentują. Jednocześnie, mimo swojej powszechności, każdy z nich posiada swoją własną historię od momentu stworzenia przez człowieka aż do swojej obecnej formy. Te przedmioty nie tylko odzwierciedlają ducha swojej epoki, ale również opowiadają historię ludzkiego doświadczenia, pełną radości, smutku, nadziei i tęsknot. Prace Habilitantki stają się

zatem nie tylko obrazem codzienności, ale także wyrazem refleksji nad naturą ludzkiej egzystencji. Poprzez swoje dzieła artystka zaprasza widza do kontemplacji nad wartościami, które pozostają niezmiennie przez wieki, oraz nad własnymi emocjami i doświadczeniami.

Przedmioty, które Pani dr Katarzyna Makiela-Organisty wybiera do swoich obrazów, niejednokrotnie noszą z sobą symboliczne znaczenie, zwłaszcza gdy mają odniesienia do chrześcijańskiego dziedzictwa. Zdarza się, że zarówno same przedmioty, jak i całe otoczenie, odwołują się do historycznych wzorców. We wchodzeniu w świat sztuki, artystka odczuwa wolność do eksploracji nowych ścieżek, odkrywając na nowo dzieła znanych lub zapomnianych malarzy, żyjących w różnych epokach. Te prace stają się dla niej inspiracją do prowadzenia dialogu poprzez jej własne obrazy. Jej martwe natury często nawiązują do tradycji malarstwa dawnych czasów, zawierając elementy o głębokim znaczeniu religijnym lub temat przemijania. Często te różnorodne wątki przeplatają się, tworząc bogatą i wieloznaczną opowieść, która skłania do refleksji nad ludzką egzystencją i duchowymi aspektami życia. Poprzez swoje dzieła, artystka zachęca do kontemplacji nad istotnymi wartościami oraz tajemnicami ludzkiego doświadczenia.

Mimo pasji do sztuki przedstawiającej obiekty, Habilitantka otwarta jest na doświadczenia sztuki abstrakcyjnej. W procesie tworzenia swoich dzieł zwraca szczególną uwagę na kompozycję, kładąc nacisk na harmonię i układy płaszczyzn w stosunku do siebie. Ważnym elementem są również kierunki kompozycyjne wyznaczone przez poszczególne elementy obrazu. Kontrastowanie pustki i pełni stanowi dla niej istotny aspekt, który dodaje głębi i dynamiki pracy. Oprócz ścisłej kontroli nad procesem tworzenia, Pani dr Katarzyna Makiela-Organista także oddaje się intuicji, która odgrywa kluczową rolę we wszystkich aspektach kreacji. Intuicyjne podejście pozwala Jej na spontaniczne decyzje dotyczące kompozycji, formy i koloru, dodając pracy artystycznej głębi emocjonalnej i autentyczności.

Pani Katarzyna Makiela-Organista, poprzez swoje obrazy, dąży do stworzenia kontemplacyjnego doświadczenia dla widza. Jej podejście do sztuki opiera się na selektywnym podejściu do przedstawianych elementów oraz wykorzystaniu przestrzeni negatywnej w celu skoncentrowania uwagi na detalach. Praca nad każdym elementem jest starannie przemyślana i wykonana z dbałością o szczegóły, co nadaje im realistyczny charakter, wręcz portretowy. Jednocześnie, poprzez ograniczenie ilości przedstawionych przedmiotów oraz stonowaną kolorystykę, artystka buduje atmosferę spokoju i symetrii, które mogą kojarzyć się z abstrakcyjnymi układami kompozycyjnymi. To podejście wymaga dużego nakładu pracy i cierpliwości, ale efekty są nagradzające. Poprzez oglądanie jej dzieł, widzowie mają możliwość kontemplowania poszczególnych elementów oraz całości kompozycji. Artystka pragnie, aby odbiorcy czerpali przyjemność z obserwacji obrazów, a jednocześnie mieli szansę na głębsze zanurzenie się w przedstawionym świecie i budowanie osobistej relacji z nim. Takie podejście do malarstwa nie tylko zachęca do refleksji i kontemplacji, ale także otwiera drzwi do osobistego doświadczenia i interpretacji widza, co czyni jej dzieła nie tylko pięknymi, ale również inspirującymi i głęboko satysfakcjonującymi.

Podsumowując, te prace malarskie stanowią zarówno wyraz artystycznej dojrzałości, jak i ciągłej fascynacji oraz pasji dr Katarzyny Makiela-Organisty do malarstwa jako formy wyrazu. Poprzez nieustanne doskonalenie swoich umiejętności artystycznych oraz nieprzerwane poszukiwanie inspiracji, artystka tworzy coś nowego, nadal jednak pozostając w zgodzie z głębokim zrozumieniem malarskiej formy i treści. Jej prace nie tylko zachwycają techniką i estetyką, lecz także inspirują i pobudzają do refleksji nad naturą sztuki i piękną.

DYDAKTYKA

Pani dr Katarzyna Makiela-Organisty odgrywa istotną rolę w prowadzeniu zajęć praktycznych w pracowni malarskiej pod kierunkiem dr. hab. Janusza Matuszewskiego, prof. ASP. Jej obowiązki obejmują nie tylko aktywny udział w realizacji programu pracowni oraz organizacji zadań związanych z malowaniem, takich jak układanie martwych natur czy aranżowanie sytuacji z modelem, ale także uczestnictwo w procesie prac studentów. Dodatkowo, Pani dr Makiela-Organisty samodzielnie udziela korekt oraz prowadzi rozmowy z uczniami na temat ich prac, szczególnie tych, które są wykonywane poza oficjalnym programem zajęć. Ta współpraca z dr. hab. Januszem Matuszewskim, prof. ASP, przynosi studentom nie tylko różnorodne doświadczenia, ale także wsparcie w ich artystycznym rozwoju. Poza prowadzeniem zajęć w pracowni, prof. Janusza Matuszewskiego, angażuje się także w konsultacje dla osób zainteresowanych podjęciem studiów na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dodatkowo, pełni funkcję przewodnika dla uczniów liceów plastycznych, którzy odwiedzają Akademię, w tym z Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Katarzyny Kobro w Zduńskiej Woli, Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida w Lublinie oraz z Liceum Plastycznego im. Bernarda Morando w Zamościu. Ta aktywność poza prowadzeniem zajęć z pewnością wspiera promocję Akademii oraz dostarcza wartościowych doświadczeń i inspiracji dla przyszłych studentów.

W okresie od roku akademickiego 2012/2013 do 2017/2018 Pani dr Katarzyna Makiela-Organisty aktywnie uczestniczyła w życiu akademickim na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Pełniła kluczową rolę jako sekretarz Komisji Rekrutacyjnej, która była odpowiedzialna za proces przyjęć na kierunek edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Ponadto, angażowała się jako członkini komisji egzaminacyjnej podczas egzaminów doktorskich z języka angielskiego, wspierając proces akademickiego awansu. Przez wiele lat recenzowała prace magisterskie studentów kierunku malarstwo, a także prace licencjackie i magisterskie studentów edukacji artystycznej, co przyczyniało się do ich profesjonalnego rozwoju. W roku akademickim 2022/2023 kontynuowała swoje zaangażowanie, pełniąc rolę członkini komisji oceniającej kandydatów na studia podyplomowe z zakresu malarstwa. Jej wszechstronna działalność w ramach uczelni przyczyniała się do rozwoju edukacji artystycznej oraz wspierała rozwój kadry akademickiej i studentów. Habilitantka angażowała się w organizację darmowych wejść dla studentów na istotne wystawy prezentowane w muzeach krakowskich, takich jak "Światło i cisza Vilhlema Hammershoia" oraz "Łempicka, Jacek Malczewski romantyczny" w Muzeum Narodowym w Krakowie. Dodatkowo, była inicjatorką i koordynatorką wystawy zatytułowanej "Autoportret", która miała miejsce w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie. Ekspozycja ta była odpowiedzią studentów na semestralne zadanie, a wernisaż odbył się 18 października 2018 roku. Ponadto, Habilitantka regularnie organizuje wyjazdy plenerowe dla studentów jako opiekun dydaktyczny. Te obowiązkowe plenery odbywają się zazwyczaj co dwa lata w Domu Plenerowym ASP na Harendzie w Zakopanem. Ta aktywność dodatkowa wzbogaca doświadczenie edukacyjne studentów, umożliwiając im bezpośredni kontakt z sztuką oraz inspirując do twórczego rozwoju.

Podczas podróży odbywającej się w dniach 20-22 października 2022 roku, Pani dr Katarzyna Makiela-Organisty towarzyszyła studentom Wydziału Malarstwa, kierunków edukacja oraz malarstwo, w ich wyprawie do miast Tarnowa, Jarosławia, Leżajska i Łańcuta. Podczas trzydniowej podróży naukowo-artystycznej, studenci mieli wyjątkową okazję do uczestnictwa w różnorodnych wykładach oraz spotkaniach z gospodarzami zabytkowych miejsc. W Tarnowie, 20 października, odbyły się wykłady, w tym prelekcja ks. dr. Piotra Paska, która zapewne wniosła cenne perspektywy do tematyki omawianej podczas podróży. Ponadto, studenci mieli okazję bliższego

zapoznania się z rzeźbami Marii Pinińskiej-Bereś i Jerzego Beresia, co stanowiło istotny element ich artystycznego rozwoju. Warto również podkreślić, że uczestnictwo w podróży połączone było z możliwością prezentacji samodzielnie przygotowanych wypowiedzi przez studentów, co pozwoliło im aktywnie uczestniczyć w dyskusji i wymianie myśli na temat sztuki i historii regionu. Takie wyjazdy nie tylko poszerzają horyzonty edukacyjne, ale również inspirują do twórczego myślenia i podejścia do sztuki.

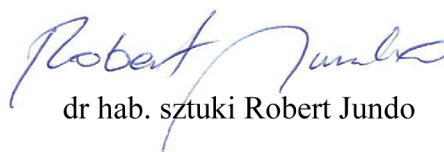
Pani dr Katarzyna Makięła-Organisty angażuje się w różnorodne działania dydaktyczne i artystyczne, co przynosi korzyści zarówno studentom, jak i szerszej społeczności artystycznej. Choć może wydawać się, że ilość wystaw indywidualnych i udziału w wystawach zbiorowych jest niższa niż oczekiwano, warto zauważyć, że jej wkład w edukację artystyczną i działalność dydaktyczną również ma ogromne znaczenie. Jej udział w sobotnich zajęciach rysunkowych w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych oraz warsztatach malarskich i rysunkowych w Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Domowego w Ziębicach są dowodem na jej zaangażowanie w rozwój młodych talentów i promocję sztuki. Ponadto, udział w jury IV Ogólnopolskiego Konkursu im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy oraz w ogólnopolskiej konferencji naukowej w Akademii Zamojskiej także świadczy o jej aktywnym udziale w kulturze i sztuce na szczeblu ogólnopolskim. Warto również docenić jej osiągnięcia artystyczne, takie jak zdobycie I nagrody ex aequo na VIII Międzynarodowym Biennale Miniatury w Częstochowie, co potwierdza jej kreatywność i talent artystyczny.

KONKLUZJA

Mając wgląd w twórczość dr Katarzyny Makięła-Organisty oraz analizując jej rozprawę habilitacyjną pt. „W poszukiwaniu oblicza natury”, oraz inne osiągnięcia, nie mogę nie dostrzec wyjątkowej spójności oraz głębokiego zaangażowania w obszar sztuki. Jej bogaty dorobek artystyczny wyróżnia się nieustannym poszukiwaniem nowych wyzwań i rozwiązań warsztatowych.

Pani dr Katarzyna Makięła-Organisty nie boi się eksperymentować, a jej podejście do sztuki ewoluuje wraz z każdym kolejnym projektem. Jej zaangażowanie w edukację i projekty, podkreślają jej zdolność do przekazywania wiedzy i inspiracji innym. To wyraźnie wskazuje na pasję oraz zdolności pedagogiczne.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki, dr Katarzyna Makięła-Organisty spełnia wszystkie kryteria stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki. Jej wkład w dziedzinę sztuki, dyscyplinę sztuki plastyczne i konserwacji dzieł sztuki jest znaczący, co w pełni potwierdzam i popieram.

dr hab. sztuki Robert Jundo